

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרֻשַׁת הַקֵּט

תְּרַגּוּם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוֶיךָ חֵלּוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִישַׁת חֻקֵּת

וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֵל אֶהֱרֹן לֵאמֹר זֹאת חֻקֵּת
 הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוִּיתָה ה' לֵאמֹר וְגו'. רַבֵּי יוֹסֵי
 פָּתַח, (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה לְפָנָי
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בֵּא וּרְאֵה, דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הֵם קְדוֹשִׁים,
 הֵם עֲלִיוֹנִים, הֵם מְתוּקִים, כְּמוֹ שְׁכָתוּב (תהלים יט)
 הַנְּחַמְדִּים מְזֻהָב וּמְפוֹרָז רַב וּמְתוּקִים מְדַבֵּשׁ וְגו'. מִי
 שְׂמַשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה כְּאֵלוֹ עוֹמֵד כָּל יוֹם עַל חַר סִינַי
 וּמְקַבֵּל הַתּוֹרָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דברים כו) הַיּוֹם הַזֶּה
 נִתְּיָה לְעַם. וְכֹךְ פִּרְשׁוּהוּ הַחֲכָמִים.

כָּתוּב כָּאֵן זֹאת חֻקֵּת הַתּוֹרָה, וְכָתוּב וְזֹאת
 הַתּוֹרָה. מַה בֵּין זֶה לָזֶה? אֵלֶּא סוּד עֲלִיוֹן
 הוּא, וְכֹךְ לְמַדְנֵנוּ: וְזֹאת הַתּוֹרָה, לְהִרְאוֹת הַכֹּל
 בְּיַחְדָּו אַחַד וּלְהַכְלִיל בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
 בְּקְדוּשׁ-כְּרוּף-הוּא, לְהַמְצִיא הַכֹּל אַחַד. בְּגִלְלָה זֶה
 וְזֹאת הַתּוֹרָה. לָמָּה תוֹסֵפֶת וָא"ו? אֵלֶּא זֶה נֶאֱמַר
 לְהִרְאוֹת שְׁהַכֹּל אַחַד, לֵלֵא פְרוּד. וְזֹאת - כָּלֵל
 וּפְרָט כְּאַחַד, זְכָר וּנְקֵבָה. וּמִשּׁוּם זֶה וְזֹאת הַתּוֹרָה

וַדַּאי. אֲבָל זֹאת בְּלֹא תוֹסֶפֶת וְאֵ"ו, חֲקַת הַתּוֹרָה
וַדַּאי, וְלֹא הַתּוֹרָה, דִּין הַתּוֹרָה, גְּזֵרַת הַתּוֹרָה.

בַּל וּרְאֵהָ, (במדבר ח) זֹאת אֲשֶׁר לְלוּוִיִּם, וְלֹא וְזֹאת.
שְׁתֵּרֵי מִצַּד תְּדִין (תקשה) הֵם בָּאִים, וְלֹא מִצַּד
הַרְחֵמִים. אָמַר רַבִּי יְהוֹרָה, וְתֵרֵי כְּתוּב (במדבר ד)
וְזֹאת עָשׂוּ לָהֶם וְחִיו. וְזֶה בְּלוּיִם נֹאמַר, וְאַתָּה
אָמַרְתָּ זֹאת, וְלֹא וְזֹאת. אָמַר לוֹ, וַדַּאי כֶּךָ זֶה,
וְהַפְּסוּק מוֹכִיחַ. מִי שְׂאוּחֻז סַם הַמָּוֶת, אִם לֹא
יַעֲרֹב בּוֹ סַם הַחַיִּים, תֵּרֵי וַדַּאי יָמוּת. וְעַל זֶה, וְזֹאת
עָשׂוּ לָהֶם וְחִיו וְלֹא יָמָתוּ, מִשּׁוּם שְׁפָם הַחַיִּים
מְעַרְבֵי אֵתוֹ. וְזֹאת עָשׂוּ וְחִיו וְלֹא יָמָתוּ, וַדַּאי וְזֹאת
צָרִיךְ לָהֶם, וְלֹא זֹאת. מִשּׁוּם כֶּךָ וְזֹאת הַתּוֹרָה
מִמֶּשֶׁ, בְּיַחֲוֹד אַחֵר, בְּיַחֲוֹד שְׁלָם, כְּלִל שֶׁל זָכָר
וְנִקְבָּה. ו"ה. זֹאת - ה' בְּלִבְדָּה, וְעַל זֶה זֹאת חֲקַת
הַתּוֹרָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי אַבְיָא וְרַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ
מְצוּיִים בְּבֵית רַבִּי פִּנְחָס בֶּן יָאִיר. אָמַר רַבִּי
פִּנְחָס לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ, אַתָּה שְׁעוּמָדִים

עֲלֶיךָ לְמַעַלָּה וּדְבָרֶיךָ בְּגִלּוּי, מִה שְׁלֹא נִתְּנָה רְשׁוּת
 לְאָדָם אַחֵר, בְּפִרְשָׁה זֹו אָמַר דְּבַר חֲדָשׁ. אָמַר לוֹ,
 וּמַהוּ? אָמַר לוֹ, זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה. אָמַר לוֹ, הֲנִיחָה
 שְׂאֵר הַחֻבְרִים יֹאמְרוּ. ^(דף קפ ע"א) אָמַר לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנֵו,
 אֶלְעָזָר עֲמִד בְּעַמּוּדָךְ, וְאָמַר דְּבַר אֶחָד בְּפִרְשָׁה זֹו,
 וְהַחֻבְרִים יֹאמְרוּ אַחֲרֶיךָ.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, ^(רות ד) וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל
 עַל הַנְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּדָה לְקַיִם וְגו'. בְּפִסּוּק
 זֶה יֵשׁ לְהַסְתַּכֵּל, וְאִם רֵאשׁוּנִים אֵלּוּ עָשׂוּ הַסְּכָמָה
 זֹו בְּדִין תּוֹרָה וּבָאוּ אַחֲרוֹנִים וּבִטְלוּהָ, לְמָה
 בִּטְלוּהָ? וְחָרִי מִי שְׂמִבְטֵל דְּבַר תּוֹרָה בְּאֵלּוּ הַחֻרִיב
 עוֹלָם שָׁלֵם? וְאִם זֶה אֵינּוּ בְּדִין תּוֹרָה, אֵלֵּא
 הַסְּכָמָה בְּעֵלְמָא, לְמָה הִנְעַל בָּאֵן?

אֵלֵּא וַדַּאי בְּדִין הַתּוֹרָה הִיא, וּבְסוּד עֲלִיּוֹן נַעֲשֶׂה
 הַדְּבַר. וּמִשׁוּם שְׁחִיו הָרֵאשׁוּנִים חֲסִידִים
 צְדִיקִים, הַדְּבַר הַזֶּה הִתְנַלָּה בֵּינֵיהֶם, וּמִשְׁחַתְרְבוּ
 רְשָׁעִים בְּעוֹלָם, נַעֲשֶׂה ^(הַעֲבִירו) דְּבַר זֶה בְּצוּרָה אַחֲרַת
 בְּדִי לְכַסּוֹת דְּבָרִים שְׂחִים בְּסוּד עֲלִיּוֹן. ^(וְחָרִי פִּרְשׁוּהָ)

בֵּא וּרְאֵה, (שמות ג) וַיֹּאמֶר אֵל הַתְּקַרֵּב הֲלֹם שָׁל
 נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ וְגו'. וְכִי לָמָּה תִּנְעַל כָּאֵן?
 אֵלֶּא נִתְבָּאֵר שְׂצוּה לֹו עַל הָאִשָּׁה לְהַפְרִד מִמֶּנָּה,
 וּלְהוֹדוֹנָג (בְּמָקוֹם) בְּאִשָּׁה אַחֶרֶת שֶׁל אֹור קְדוֹשׁ עֲלִיוֹן,
 וְהִיא הַשְּׂכִינָה.

וְאוֹתָהּ נֵעַל בְּאֵרוֹה בְּמָקוֹם אַחֵר, (וְהִיא הַשְּׂכִינָה)
 הָעֵבִירוֹה מֵעוֹלָם הַזֶּה, וּבְאֵרוֹה בְּעוֹלָם
 אַחֵר. וְעַל כֵּן, כָּל מַה שְּׂנוֹתָן הַמַּת לְאָדָם בְּחֵלוֹם
 - זֶה טוֹב. לְקַח כֵּלָיו מִהַבַּיִת - זֶה רָע, כִּמּוֹ סַנְדְּלוֹ.
 מִדּוּעַ? כִּי הָעֵבִיר רַגְלָיו, שָׁהֵם עֲמִידַת הָאָדָם,
 מִהָעוֹלָם הַזֶּה, וְכֵּן אֹוֹתָם לְעוֹלָם אַחֵר, מָקוֹם
 שְׁתֵּמּוֹת שׁוֹרָה בּוֹ, שְׂכַת־טוֹב (שִׁיר ז) מַה יִּפּוּ פְּעַמְיָךְ
 בְּנִעְעֵלִים בַּת נְדִיב. (מִהִי בַת נְדִיב? זוּ בַת אַבְרָהָם, שְׂכַת־טוֹב (תְּחִלִּים מו)
 נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, וְלֹא אֱלֹהֵי יִצְחָק) וְסוֹד הַדְּבָר הוּא
 בֵּין הַחֲבֵרִים.

וְזֶה בְּשִׁתְּמַת לֹוֹקַח אֹוֹתָם. אֲבָל בְּזִמְן שְׁתַּחֲוֵי שׁוֹלָף
 נֵעַלוּ וְנוֹתָן לְאִישׁ אַחֵר כִּדֵי לְקַיִם בְּרִית,
 עוֹשֶׂה בְּגוֹרָה עֲלִיוֹנָה. נֵעַל שֶׁל חֲלִיצָה, כִּמּוֹ

שְׁלֹמֶעֱלָה נֶעַל אַחֶרֶת, וְהִכַּל מְקוֹם אֶחָד (הַכַּל מִתְנַחֵד)
(סוּד אֶחָד).

בֵּא וְרֵא, אֹתוֹ מֵת שֶׁהִסְתַּלַּק מִהָעוֹלָם בְּלֹא
בָּנִים, בַּת נָדִיב זֶה לֹא כּוֹנֵסֶת אֹתוֹ אֵלֶיהָ,
וְהוֹלִיךְ לְהֵיוֹת מִמְטָר בְּעוֹלָם, שְׁלֹא מוֹצֵא מְקוֹם,
וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָם עָלָיו, וּמְצַוָּה לְאָחִיו לְגַאֵל
אֹתוֹ, לָשׁוּב וְלְהֵיוֹת מִתְקַן בְּעֶפְרַי אַחֵר, כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב (אִיוב ל"ד) וְאָדָם עַל עֶפְרַי יָשׁוּב, וּפְרָשׁוּהָ.

וְאִם אֹתוֹ גּוֹאֵל לֹא רוֹצֵה לְהַעֲמִיד אֶת אָחִיו
בְּעוֹלָם חַיָּה, צָרִיךְ לְקַשֵּׁר נֶעַל אַחַת בְּרִגְלוֹ,
וְאֹתָהּ אִשָּׁה שֶׁתִּשְׁרָה אִתּוֹ, מִקְּבֻלַּת אֵלֶיהָ אֹתָהּ
נֶעַל. וְלָמָּה נֶעַל? אֵלֶּיךָ מִשּׁוֹם שֶׁאֹתָהּ נֶעַל הִיא
בְּגִלְלַת חַיָּה (מִשּׁוֹם שֶׁאֹתָהּ נֶעַל הִיא קִיּוּם חַיָּה בְּעוֹלָם חַיָּה), וְנִתְּנָה
בְּרִגְלֵי אָחִיו חַיָּה, וְהִיא מִקְּבֻלַּת אֵלֶיהָ אֹתָהּ
נֶעַל, לְהִרְאוֹת שֶׁאֹתוֹ מֵת תּוֹר לְבִין חַיָּים בְּמַעֲשֵׂה
חַיָּה.

וְהוּא בְּהַפְּךְ מֵאֹתָהּ נֶעַל שְׁלוֹקֶת חַיָּה מִחַיָּה,
וְכַעַת נֶעַל זֶה לֹקֶחַ חַיָּה מִן חַיָּה,

וּבְאוֹתָהּ נֶעַל אוֹתוֹ הַמֵּת הוֹלֵךְ בֵּין הַחַיִּים, (וַצְרִיךְ
נֶעַל שֶׁל הַמֵּת הַזֶּה הוֹלֵךְ בּוֹ בְּחַיִּים) וְהָאִשָּׁה לוֹקַחַת אוֹתָהּ
אֵלֶיהָ, לְהִרְאוֹת שְׂאוֹתָהּ אִשָּׁה (מִשְׁלֵי יב) עֲטָרַת
בַּעֲלָהּ, לְקַחַת אוֹתָהּ וּמִקְבֻלַּת אוֹתָהּ אֵלֶיהָ.

וַצְרִיךְ לְהַכּוֹת בְּאוֹתָהּ נֶעַל בְּאֶרֶץ, לְהִרְאוֹת
שֶׁשָּׂכַךְ גּוֹף אוֹתוֹ הַמֵּת. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּזִמְנָה זֶה אוֹ לְאַחַר זְמַן יְחוּם עֲלָיו וַיִּקְבֵּל אוֹתוֹ
לְעוֹלָם אַחֵר. עוֹד הַכָּאָה שֶׁל אוֹתָהּ הַנֶּעַל בִּיד (מִתִּיר)
שֶׁל הָאִשָּׁה לְאֶרֶץ, לְהִרְאוֹת שְׂיִבְנָה אוֹתוֹ הַמֵּת
בְּעֶפְרָא אַחֵר בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּבָעֵת יָשׁוּב לַעֲפְרוֹ שְׁתִּיחָה
מִשָּׁם בְּחַתְחֻלָּה, (וְאִזּוֹ יָשׁוּב לַעֲפְרוֹ) וְאִזּוֹ אוֹתָהּ אִשָּׁה תִּתֵּר
לַעֲשׂוֹת יָרַע אַחֵר, וּכְךָ פִּרְשׁוּתָהּ.

בֵּא וּרְאוּהָ, עַל כֵּךָ מִי שְׂרוּצָה לְהַעֲמִיד בְּרִית, נוֹטֵל
נֶעַל וְנוֹתֵן לְחִבְרוֹ לְהַעֲמִיד עֲלָיו בְּרִית. (שְׁבַת
נְדִיב) זֶהוּ שְׂכַתוֹב וְזֹאת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַנְּאוּלָּה.
מַה זֶה וְזֹאת? בְּרִית שְׁלֵמָה בְּכָל. לְפָנִים בְּיִשְׂרָאֵל,
בְּשִׁחְיוֹ צְנוּעִים קְדוּשִׁים. לְבָנִים כָּל דְּבָר, כָּל דְּבָר
מִמֶּשׁ, שְׁתִּירֵי זֶהוּ הַעֲמָדָה. וְאִזּוֹ - וְזֹאת הַתְּעוּדָה

בְּיִשְׂרָאֵל, וְדַאי. שְׁלֹא תֹאמַר שֶׁהַסְּכָמָה בְּעֵלְמָא
הִיא, וּמַדְעָתָם עָשׂוּ אוֹתָהּ, אֲלֵא הַעֲמָדָה עֲלִיזוֹנָה
הִי, לְהִיּוֹת מְעַשִּׂיהֶם בְּסוֹד שֶׁל מַעְלָה.

כִּיּוֹן שֶׁהַתְּרַבּוּ רְשָׁעִים בְּעוֹלָם, כִּסּוּ הַדָּבָר בְּגוֹן
אַחַר, בְּכִנּוּף הַמַּלְבוּשׁ, וְהַמַּלְבוּשׁ הַזֶּה הוּא
הַתְּקוּן עֲלִיזוֹן. וְסוֹד הַדָּבָר - כְּתוּב (דְּבָרִים כג) וְלֹא יִגְלֶה

כְּנֶגַח אָבִיו. (דף קפ ע"ב)

זֹאת חֲקַת הַתּוֹרָה. זֹאת - זוֹ אוֹת הַבְּרִית, שְׁלֹא
יִפְרְדּוּ זֶה מִזֶּה (וּכְאֲשֶׁר נִפְרָע זֶה חֶבֶל) שֶׁנִּקְרָא זֶה,
וּמִהַנְּקִבָה עוֹלָה לְזָכַר. וְעַל זֶה שָׁמוֹ"ר וְזָכוֹ"ר
מִתְחַבְּרִים כְּאַחַד. חֲקַת הַתּוֹרָה! חֵק הַתּוֹרָה צָרִיךְ
לְהִיּוֹת! מַה זֶה חֲקַת?

אֲלֵא חֲקַת בְּוִדְאֵי, וּבְאַרְנֵי, ה' הִיְתָה ד' (חֵק), וְהָרִי
נִתְּפָאֵר. אֲבָל ת' הוּא ד' וְנ' מִתְּפָרִים כְּאַחַד.
וְנו"ן תְּרִי נִתְּפָאֵר, נו"ן לְמָה נִקְרָאת כֶּךָ בְּנו"ן?
אֲלֵא כְמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כה) וְלֹא תוֹנֵנִי אִישׁ אֶת
עַמִּיתוֹ. שְׂכָפְעַת הִיא בְּפָנִים מְאִירוֹת וְעוֹשֶׂה אוֹנָאָה
לְבְנֵי אָדָם, וְאַחַר כֶּךָ מִכָּה כְמוֹ נְחָשׁ, וּמִשְׁמִידָה

והזרנות, (משלי ל) ואמרה לא פעלתי און. ועל זה כד
 נקראת בנו"ן שנאמר עליה. ת' הכל באחד -
 דל"ת נו"ן. ד' נו"ן דל"ת רי"ש (ה"א ה"א) (נו"ן רי"ש),
 רי"ש ודל"ת דבר אחד הוא. ובאותיות חקוקות
 הם חק ות', והכל דבר אחד.

דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה. פרה זו
 באה לטהר. לטהר לטמאים. פרה שמקבלת
 מהשמאל. ומי הוא לשמאל? שור, כמו שנאמר
 (יחזקאל א) ופני שור מהשמאל. אדמה - סמוקה
 בשושנה, שבתוב (שיר ב) בשושנה בין החוחים.
 אדמה - גזרת הדין.

רעיא מהימנא

פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום וגו'. אסור
 לחרש בשבת חרישה של שור, שנאמר (תהלים
 קכט) על גבי חרשו חרשים. ושכינה תחתונה היא
 פרה אדמה - מצד הגבורה. תמימה - מצד החסד,
 שהיא דרנת אברהם, שנאמר בו (בראשית יז) התהלך
 לפני והיה תמים. אשר אין בה מום - מצד העמוד

הַאֲמֻצְעִי. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיךָ עַל - מִצַּד שְׂכִינָה
 עֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא חֲרוֹת. בְּמָקוֹם שֶׁהִיא שׁוֹלֶטֶת, וְהַזֶּר
 הַקָּרֵב אֵין לוֹ רְשׁוֹת לִצַּד הָאֲחֵר לְשִׁלְטַן, לֹא שָׁטָן
 וְלֹא מִשְׁחִית וְלֹא מְלַאֲךְ הַמָּוֶת, שֶׁהֵם מִצַּד הַגִּיחָנִם.

(עַד כֹּאן רַעִיָא מִהִימְנָא).

תְּמִימָה, מַה זֶה תְּמִימָה? כְּמוֹ שֶׁשָּׂנִינוּ, שׁוֹר תָּם
 וְשׁוֹר מוֹעֵד. שׁוֹר תָּם דִּין רְפָה. שׁוֹר
 מוֹעֵד דִּין קֶשֶׁה. גַּם כִּי תְּמִימָה דִּין רְפָה, גְּבוּרָה
 תַּחֲתוֹנָה, זוּהִי תְּמִימָה. גְּבוּרָה עֲלִיוֹנָה, זְהוּ דִּין
 קֶשֶׁה, וְהִיא יָד הַחֲזָקָה תְּקִיפָה.

אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוּם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) כִּלְךְ
 יָפָה רַעֲיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ. אֲשֶׁר לֹא עָלָה
 עָלֶיךָ עַל, עַל כְּתוּב, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוּאֵל-ב כג) וְנֶאֱמַם
 הַגִּבּוֹר הוֹקֵם עַל. מַה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁהִיא (שֵׁם כ)
 שְׁלֵמִי אֲמוּנִי יִשְׂרָאֵל, וְעָלֶיךָ לֹא הִיא, אֵלָּא עֲמָה.
 אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיךָ עַל, הִינּוּ שְׂכָתוּב (עֲמוּס ה)
 בְּתוֹלֵת יִשְׂרָאֵל, (בְּרֵאשִׁית כד) בְּתוֹלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה.

וּנְתַתֶּם אֶתְּהָ אֶל אֶלְעֹזֶר, מִצְּוֹתֶיהָ בְּסִגְנוֹ, וּפְרִשׁוּהָ.
 מָה הַטַּעַם לוֹ וְלֹא לְאַהֲרֹן? אֵלֶּה אֶהְרֹן
 שׁוֹשְׁבֵינִי הַמְּלֻכָּה. וְעוֹד, שְׂאֵהְרֹן לֹא בָּא מִצֵּד שֶׁל
 מָהוֹר, אֵלֶּה מִצֵּד שֶׁל קְדוּשָׁה, וּמִשׁוּם שֶׁזֶּה בָּא
 לְמַתְּהֵרָה, לֹא נִתֵּן לוֹ.

כָּל דְּבַר בְּפִרְהָ זֶה הִיא בְּשִׁבְעֵי, שְׁבַעַה כְּבוֹסִים
 וְכוּ', וְהִרִי נִתְּבֵאֵר. מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁהִיא
 שְׁבַע שְׁנֵי שְׁמִטָּה, וּבֵת שְׁבַע נִקְרָאתָ, וְעַל כֵּן כָּל
 מִעֲשִׂיהָ בְּשִׁבְעֵי. בָּא וְרֵאֵהָ, כָּל מָה שֶׁנֶּעֱשָׂה מִפִּרְהָ
 זֶה - בְּשִׁבִיל לְמַתְּהֵרָה, וְלֹא לְקִדְּשָׁה. וְאַף עַל גַּב
 שְׁנֵינָה לְסִגְנוֹ, הוּא לֹא שׁוֹחֵט וְלֹא שׁוֹרֵף, בְּשִׁבִיל
 שֶׁלֹּא יִמָּצֵא דִין בְּצֵדוֹ, וְכֹל שֶׁכֵּן אֶהְרֹן, שֶׁהוּא
 בְּדִרְגָּה יוֹתֵר מִשְׁלֵמָתָה, וְלֹא צְרִיךְ לְהִמָּצֵא שֵׁם
 וְלְהוֹדֵמֵן לְשֵׁם.

פִּרְהָ זֶה, כִּינּוּן שֶׁנֶּעֱשָׂתָה אִפְרָה, צְרִיךְ לְזַרְק בָּהּ עֵץ
 אֶרֶז וְאֶזוֹב וְשְׁנֵי תוֹלְעֵתָה, וְהִרִי אֵלֶּה נֶאֱמָרוּ.
 וְאַסֵּף אִישׁ מָהוֹר, וְלֹא קְדוּשָׁה. וְהַנִּיחַ מַחֲוִין לְמַתְּהֵרָה

בְּמָקוֹם מְהוֹר, שְׁתֵּרֵי מְהוֹר לֹא נִקְרָא אֵלָּא מִצַּד
שְׁמֵיטָמָא בְּהַתְחַלָּה.

סוּר הַכֹּל, זֶה שְׁפָתוֹב לְמִי נְדָה חֲטָאת הִיא.
מִשּׁוֹם שְׁכָל דִּינִים הַתְּחַתּוֹנִים וְכָל אֵלוֹ
שְׁבָאִים מִצַּד הַטְּמֵאָה, בְּשִׁינְקִים מִצַּד אַחַר
וּיִשְׁבִּים בְּדִין, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ישעיה לד) מְלֹאָה דָם
הַדְּשָׁנָה מִחֻלָּב, אִזּוּ בְּלָם מִתְעוֹרְרִים וּמִסְתַּלְקִים
וְשׁוֹרִים בְּעוֹלָם. בִּיּוֹן שְׁעוֹשִׁים מַעֲשֵׂה זֶה שְׁלִמְטָה,
וְכָל תְּדִין תְּזֵה בְּמָקוֹם זֶה שֶׁל פְּרָה זוּ, וְזוֹרְקִים
עָלֶיהָ עֵץ (דף קפא ע"א) אָרְזוּ וְגו', אִזּוּ נִחְלָשׁ בְּחָם, וְכָכָל
מְקוֹם שְׁשׁוֹרִים נִשְׁבְּרִים וְנִחְלָשִׁים וּבּוֹרְחִים מִשָּׁם,
שְׁתֵּרֵי בְּחָם נִרְאָה כְּמוֹ זֶה לְגַבִּיהֶם, וְאִזּוּ לֹא
שׁוֹרִים בְּאָדָם, וְהוּא נִטְהָר.

וְעַל זֶה נִקְרָאִים מִי נְדָה, מִיָּם לְטִהָר. בְּשִׁהָעוֹלָם
שְׁרוּי בְּדִין וְצַד הַטְּמֵאָה מִתְּפַשֵּׁט בְּעוֹלָם,
כְּאִן נִכְלָלִים כָּל מִינִים שֶׁל טְמֵאָה וְכָל מִינֵי טְהוֹרָה,
וּמִשּׁוֹם זֶה טְמֵאָה וְטְהוֹרָה כָּלֵל עֲלִיוֹן בְּתוֹרָה,

וּבְאֵרוֹת הַחֲבָרִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעֹזֶר, עֲשִׂיתָ
שָׁלֹא יֹאמְרוּ הַחֲבָרִים דָּבָר אַחֲרָיִךְ.

פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים קד) הַמְשַׁלַּח מַעֲנִינִים
בִּנְחָלִים וְגו'. יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שָׂדֵי וְגו'.
פְּסוּקִים אֵלּוּ אָמְרָם דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וַיֵּשׁ
לְהִסְתַּכֵּל בָּהֶם. בֹּא וּרְאֵה, בְּשַׁעַר שַׁחֲכָמָה עֲלִיזָנָה
מִכָּה בַחֲקִיקוֹת, אֵף עַל גַּב שָׁהִיא נִסְתָּרֶת בְּכָל
הַצְּדָדִים, נִפְתָּח וְשׁוֹפֵעַ מִמֶּנָּה נֶהָר אֶחָד מְלֵא
(וּמְמֵלֵא לְשַׁעֲרִים) בְּשַׁעֲרִים עֲלִיזָנִים.

בְּמַבּוּעַ וּמְקוֹר שֶׁל מַיִם שְׁמֵמֵלֵא כְּלֵי גְדוֹל מִמֶּנּוּ,
וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִים מַבּוּעִים שֶׁל נְחָלִים
וְנִהְרֹת כָּל צֶדֶד - כֶּךָ זֶה, בְּשִׁבִיל דְּקִיק אֶחָד שָׁלֹא
נוֹדַע, מוֹשֵׁף וְשׁוֹפֵעַ אוֹתוֹ נֶהָר שְׁשׁוֹפֵעַ וַיּוֹצֵא
וּמְמֵלֵא לְאוֹתוֹ נַחַל עֲמֵק, וּמִשָּׁם נִמְשָׁכִים מַבּוּעִים
וְנְחָלִים וּמִתְמַלְאִים מִמֶּנּוּ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב הַמְשַׁלַּח
מַעֲנִינִים בִּנְחָלִים וְגו'. אֵלֶּה נִהְרֹת עֲלִיזָנֵי קֹדֶשׁ שֶׁל
אֶפְרַסְמוֹן זֶה, וְכֵלָם מִשְׁקִים כְּאֶחָד מֵאוֹתָהּ נִבְיַעַת
הַנַּחַל הָעֲלִיזָן הַקֹּדֶשׁ שִׁיּוֹצֵא וְשׁוֹפֵעַ.

אַחַר כֵּן, יִשְׁקוּ כָּל חֵיתוֹ שְׂדֵי, הֵינּוּ שְׂכֵתוֹב (בראשית
 ב) וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רְאשִׁים.
 אַרְבַּעָה רְאשִׁים אֵלֶּה הֵם חֵיתוֹ שְׂדֵי, כִּלְל כָּל אוֹתָן
 מְרַכְּבוֹת וְכָל אוֹתָם חִילוֹת שְׂשֻׁדֵי אַחוּזָה בָהֶם. אֵל
 תִּקְרֵי שְׂדֵי אֵלֶּה שְׂדֵי, שֶׁהוּא נוֹטֵל וּמִשְׁלִים אֶת
 הַשָּׁם מִיסוֹד הָעוֹלָם.

יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים צְמָאִם - אֵלֶּה אוֹתָם שְׂכֵתוֹב בָּהֶם
 (יחזקאל א) וְהָאוֹפְנִים יִנְשְׂאוּ לְעַמְתָּם כִּי רוּחַ
 הַחַיָּה בְּאוֹפְנִים. מִי הַחַיָּה? אֵלֶּה אֵלוֹ חֵיתוֹ שְׂדֵי,
 אַרְבַּע הֵן, וְכָל אַחַת וְאַחַת לְצַד אֶחָד שֶׁל הָעוֹלָם.
 ואֵלוֹתָיו שְׁנֵקָרָא חַיָּה, וְאוֹפְנִים מוֹל כָּל אֶחָד וְאַחָד.
 וְלֹא הוֹלְכִים אֵלֶּה מְרוּחַ אוֹתָהּ חַיָּה שֶׁהוֹלְכֵת
 עֲלֵיהֶם, וּכְאֲשֶׁר אֵלֶּה מְשֻׁקִים מֵאוֹתָהּ הַשְּׁקָאָה
 עֲלִיוֹנָה, כָּל שְׂאָר הַחִילוֹת הָאֲחֵרִים מְשֻׁקִים וּמְרוּיִם
 וּמִשְׁתַּרְשִׁימִים בְּשִׁרְשֵׁיהֶם, וְנִאֲחָזִים אֵלֶּה בְּאֵלֶּה
 בְּדַרְגוֹת יְדוּעוֹת. זֶהוּ שְׂכֵתוֹב עֲלֵיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם
 יִשְׁבּוּן וְגו'. מִשְׁקָה הָרִים מֵעֲלִיוֹתָיו וְגו' - אֵלוֹ שְׂאָר
 דַּרְגוֹת עֲלִיוֹנוֹת.

אחר כל זה - מפרי מעשיך תשבע הארץ, (למטה, וכל העולמות וכו') ארץ עליונה קדושה. וכשהיא מתברכת, כל העולמות בשמחה, ומתברכים. וזה בשעה שנמצאות ברכות מהשקאת הנחל העמק של הכל.

ובשעה שהעולם יושב בדיון, שברכות לא נמצאות לרדת בעולם, אז נטמא המקדש. (ובשעה שאין נמצאות ברכות לרדת למטה, אז העולם יושב בדיון. ומצד שמאל מתעוררת רוח ומתפשטת בעולם) וכמה חבילות של מויקים נמצאים בעולם ושורים (בכמה מקומות) על בני אדם, ומטמאת אותם אותה הרוח, כמו בן אדם שגוע (בכך הרוח הזו) ורוח הטמאה שורה עליו. כך גם שורה, למי שיקרב אליו.

זהו שכתוב תסתיר פניך יבהלון וגו'. פסוק זה מהו אומר? אלא תסתיר פניך יבהלון, שחרי לא השקו להמצא ברכות לעולמות. תוסף רוחם יגועון, (לעורר) ומתעורר רוח אחר מצד שמאל, ורוח טמאה שורה על בני אדם, על אותם שמתו ומי

שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם וְעַל שְׂאֵר בְּנֵי אָדָם, מָה רְפוּאָתָם?
 זֶה שְׂכָתוֹב וְאֵל עֶפְרָם יִשׁוּבוּן. זֶה עֶפְר שְׂרַפְת
 הַחֲטָאֵת (זֶה עֶפְר הַמְקַדֵּשׁ שְׁלֹמֶעֱלָה) בְּשָׂכִיל לְטַהֵר בּוֹ, וְהִינּוּ
 סוֹד (קהלת ג) הַכֹּל הָיָה מִן הָעֶפְר, וְאַפְלוּ גִלְגַּל חֲמָה.

לְאַחַר שְׁחֹזְרִים לְעֶפְר זֶה בְּשָׂכִיל לְטַהֵר בּוֹ,
 נְעִיבְרַת רוּחַ הַטְּמֵאָה, וּמִתְעוֹרְרַת רוּחַ
 אַחֲרַת קְדוּשָׁה וְשׁוֹרָה בְּעוֹלָם. זֶהוּ שְׂכָתוֹב תְּשַׁלַּח
 רוּחְךָ יִבְרָאוּן, יִבְרָאוּן וַיִּרְפְּאוּ בְּרְפוּאָה עֲלִיוֹנָה שֶׁל
 רוּחַ אַחֲרַת. וְתַחֲדָשׁ פְּנֵי אֲדָמָה, שְׁחֵרֵי נִטְהַרְהָ (אִשָּׁה
 לְבַעֲלָהּ), וְחֲדוּשׁ הַלְּבָנָה נִמְצָא, וְכֹל הָעוֹלָמוֹת
 מִתְבְּרָכִים. אֲשֵׁרֵי חֵלֶק יִשְׂרָאֵל שְׁחַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 נָתַן לָהֶם עֲצָה שְׂכָלָה רְפוּאָה בְּדֵי שִׁיזוּבוּ לְחַיֵּי
 הָעוֹלָם הַבָּא, וַיִּמְצְאוּ טְהוֹרִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, קְדוּשִׁים
 לְעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵיהֶם פְּתוּב (יחזקאל לו) וְזָרְקֵתִי עֲלֵיכֶם
 מִיּוֹם טְהוֹרִים וְטְהַרְתֶּם. (דף קפא ע"ב)

וַיִּבְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מְדַבְּרֵי צִיּוֹן וְגו'. רַבִּי
 יְהוּדָה אָמַר, לָמָּה פְּרָשְׁת פָּרָה סְמוּכָה
 לְמִיתַת מְרִים, חֲרֵי פְרָשׁוֹת. אֵלָּא בִּיּוֹן (בְּמִו) שְׁנַעֲשֶׂה

הַדִּין בְּפָרָה זֶה לְטִהַר הַטְּמֵאִים, נַעֲשֶׂה דִין בְּמֵרִים
 לְטִהַר הָעוֹלָם, וְהִסְתַּלַּקָה מִהָעוֹלָם. כִּי־זֶה
 שֶׁהִסְתַּלַּקָה מֵרֵי, הִסְתַּלַּקָה אוֹתָהּ בְּאֵר שְׁחִיתָהּ
 הוֹלֵכֶת עִם יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, וְהִסְתַּלַּקָה הַבְּאֵר בְּכָל.

אָמַר רַבִּי אֲבָא, כָּתוּב וְאַתָּה בֶּן אָדָם שָׂא קִינָה
 עַל בְּתוּלַת יִשְׂרָאֵל. וְכִי עָלֶיךָ לְבַדָּה? לֹא.
 אֲלֵא מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּל נִשְׁפָּר בְּגִלְגָּלָה. בְּגִלְגָּלָה נִשְׁפָּר
 הַיָּמִין אַחֲרֶיהָ, שְׁחִיָּה מִקְרָבָה לְגוֹף. וְהַגּוֹף, שֶׁהוּא
 שְׁמֵשׁ, נִחְשָׁף בְּגִלְגָּלָה, וְזֶהוּ שְׁכָתוּב (תהלים ט) הוֹשִׁיעָה
 יְמִינִךָ וְעַנְנֵי. גּוֹף, (בְּגִלְגָּלָה, שְׁכָתוּב (ישעיה יג) חֲשׂוּף הַשְּׁמֵשׁ בְּצִאתוֹ,
 וְכָתוּב) שְׁכָתוּב (ישעיה ג) אֶלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוֹת, שְׁחִירֵי
 הַשְּׁמֵשׁ נִחְשָׁף בְּגִלְגָּלָה. כִּמוֹ זֶה, וְתַמַּת שָׁם מֵרֵי
 וְגו'.

וְלֹא הָיָה מִים לָעֵדָה, שְׁחִירֵי הִסְתַּלַּקָה הַבְּאֵר
 שְׁלִמְעָלָה וְשְׁלִמְטָה, אַחַר כֵּן נִשְׁפָּר הַיָּמִין,
 שְׁכָתוּב יֵאָסֵף אַחֲרָיו אֵל עַמּוּיוֹ. וְאַחַר כֵּן נִחְשָׁף
 הַשְּׁמֵשׁ, שְׁכָתוּב (דברים לב) וַיִּמַּת בְּחָר וְגו', וְהֵאָסֵף אֵל

עֲמִיד וְגו'. תְּרֵי זְרוּעַ יְמִין נִשְׁבְּרָה, וְהַגּוֹף, שֶׁהוּא
שָׁמַשׁ, נִחְשָׁד.

וּבֵא וּרְאֵה, לֹא נִמְצָא דוֹר בְּעוֹלָם כְּמוֹ תְּדוֹר
שֶׁעָמַד מִשָּׁה בְּעוֹלָם, וְאַהֲרֹן וּמְרִים. וְאִם
הַנֶּאֱמָר בְּיָמֵי שְׁלֹמֹה גַם כֹּךְ - לֹא! שֶׁתְּרֵי בְּיָמֵי
שְׁלֹמֹה שְׁלֹטָה הִלְבְּנָה, וְהַשָּׁמַשׁ הִתְכַּנְּסָה. וּבְיָמֵי
מִשָּׁה הִתְכַּנְּסָה הִלְבְּנָה וְשֹׁלֵט הַשָּׁמַשׁ.

שְׁלֹשָׁה אֲחִים הָיוּ: מִשָּׁה, אַהֲרֹן וּמְרִים, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמָר (מִיבֵחַ ו') וְאַשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מִשָּׁה
אַהֲרֹן וּמְרִים. מְרִים - לְבָנָה. מִשָּׁה - שָׁמַשׁ. אַהֲרֹן
- זְרוּעַ יְמִין. חוֹר - זְרוּעַ שְׂמָאל. וַיֵּשׁ אֲוֹמְרִים
נִחְשׁוֹן בֶּן עַמִּינָדָב. בְּהִתְחַלָּה מֵתָה מְרִים -
הִסְתַּלְּקָה הִלְבְּנָה וְהִסְתַּלְּקָה הַבָּאָר. אַחַר כֹּךְ
נִשְׁבְּרָה זְרוּעַ יְמִין שֶׁמְקַרְבֵּת תְּמִיד אֶת הִלְבְּנָה
בְּאַחֲוָה וּבְשִׁמְחָה, וְעַל זֶה כָּתוּב (שְׁמוֹת טו') וַתִּקַּח
מְרִים הַנְּבִיאָה אֲחֹת אַהֲרֹן. אֲחֹת אַהֲרֹן בְּוֵדְאִי,
שֶׁהִיא זְרוּעַ שֶׁמְקַרְבֵּה בְּאַחֲדוֹת וּבְאַחֲוָה עִם הַגּוֹף.

אַחַר כֵּךְ הַתְּכַנֵּם הַשְּׁמַשׁ וְנַחֲשֵׁה, כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ
 שְׂכַתוֹב (במדבר כו) וְנֶאֱסַפְתָּ [וְהֶאֱסַף] אֶל
 עַמִּיךָ גַם אֶתָּה וְגו'. אֲשֶׁרֵי חֶלְקֵם שֶׁל מֹשֶׁה, אַהֲרֹן
 וּמִרְיָם שֶׁנִּמְצְאוּ בְּעוֹלָם. בְּיָמֵי שְׁלֹמֹה שְׁלֹטָה הִלְבְּנָה
 בְּתַקוּנָיָהּ וְנִרְאָתָה בְּעוֹלָם, וְהַתְּקִיִּים שְׁלֹמֹה בְּחֻכְמַת
 הָאוֹר שְׁלָה וְשֹׁלַט בְּעוֹלָם. בִּיּוֹן שְׁחֵלְבְּנָה יִרְדָּה
 בְּעֻזּוֹתָיו, נִפְגֵּם יוֹם אַחַר יוֹם, עַד שֶׁנִּמְצָא בְּקֶרֶן
 מִעֲרַבִּית וְלֹא יוֹתֵר, וְנִתֵּן שְׂכַט אֶחָד לְבָנוּ. אֲשֶׁרֵי
 חֶלְקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה נִבְיָא הַנְּאֻמָּן.

כְּתוֹב (קהלת א) וְזָרַח הַשְּׁמַשׁ וּבָא הַשְּׁמַשׁ וְגו'. פְּסוּק
 זֶה בְּאֲרָנוּ. אֲבָל וְזָרַח הַשְּׁמַשׁ, כְּשִׁינְצָאוּ
 יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, שֶׁהָאִיר הַשְּׁמַשׁ וְלֹא הִלְבְּנָה. וְאֵל
 מְקוֹמוֹ שׂוֹאֵף וְגו'. הֲרֵי כְּתוֹב וּבָא הַשְּׁמַשׁ, בְּמִדְבָּר,
 עִם שְׂאֵר מִתֵּי מִדְבָּר. בִּיּוֹן שֶׁנִּכְנָס הַשְּׁמַשׁ, לְאִיזָה
 מְקוֹם הַתְּכַנֵּם? אֵל מְקוֹמוֹ, בְּשִׁבִיל לְהָאִיר לְלִבְנָה.
 זֶהוּ שְׂכַתוֹב שׂוֹאֵף זוֹרַח הוּא שֵׁם. שְׂאֵף עַל גַּב
 שֶׁהַתְּכַנֵּם, זוֹרַח הוּא שֵׁם וְדָאֵי. שְׁתֵּרֵי לֹא מוֹאֲרֵת
 הִלְבְּנָה אֶלָּא מֵאוֹר הַשְּׁמַשׁ. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוֹב (דברים

לא) הַנֶּדֶךְ שֶׁכַּב עִם אֲבֹתֶיךָ וְקָם. אֵף עַל גֵּב
שֶׁתִּתְכַנְּסוּ, הַנֶּדֶךְ קָיָם לְהַאֲרִיךְ לְלִבְנָה (וְעֲלִיתָ זֶה הוּא יְהוֹשֻׁעַ).

כָּךְ הוּא מַעֲשֵׂה, וְעֲלִיו פְּתוּב פְּסוּק זֶה, מֵה יִתְרוֹן
לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ וְגו'. מֵה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל
עֲמָלוֹ - זֶה יְהוֹשֻׁעַ שֶׁהִשְׁתַּדַּל לְהוֹרִישׁ אֶרֶץ
יִשְׂרָאֵל, וְלֹא זָכָה לְהַשְׁלִים לְלִבְנָה כְּרֵאוֹ, שֶׁחֲרִי
הוּא עָמַל בְּיִשְׂרָאֵל תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, תַּחַת מַעֲשֵׂה. בֹּא
וּרְאֵה, אֹי לְאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, אֹי לְאוֹתָהּ בְּלִמָּה,
מַשּׁוּם שֶׁעֲבַד וְלֹא לָקַח מְקוֹמוֹ מִמָּשׁ, אֵלֶּה תַּחַת
הַשָּׁמַשׁ, וְלֹא תָיָה לוֹ אֹר מִשָּׁלוֹ, אֵלֶּה אֹר
שֶׁהַאֲרִי לוֹ. וְאִם כָּךְ מֵהוּ שֶׁבָחוּ, הוֹאִיל וְלֹא
הַשְׁלִים לְכָאן וּלְכָאן?

וּבְכָל מְקוֹם שֶׁאָמַר שְׁלֵמָה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, עַל
דְּרָגָתוֹ אָמַר. (קהלת ה) רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמַשׁ.
(שם ג) וְעוֹד רְאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמַשׁ. (שם ט) שֶׁבֹתִי וּרְאֵה
תַּחַת הַשָּׁמַשׁ. וְכֵן בְּלָם. וּמַשּׁוּם דְּרָגָתוֹ אָמַר, (דף קפב ע"א)
וְזֶהוּ סוֹד הַדְּבָר בְּיִדְאִי.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, וַדַּאי מִי שְׁנוּטֵל סַם הַמּוֹת
 לְבַדּוֹ, עָלָיו כָּתוּב (שם א) בְּכָל עֲמָלוֹ שֵׁי־עֲמַל
 תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וַדַּאי. וּמִי הוּא תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ? הַיּוֹי
 אוֹמֵר זֶה הַלְּבָנָה. וּמִי שְׂאוּחֵז הַלְּבָנָה בְּלֵי הַשָּׁמֶשׁ,
 עֲמָלוֹ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וַדַּאי. וְנִהוּ תַּחַת הַקְּדָמוֹן שֶׁל
 הָעוֹלָם. וְעַל זֶה מָה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ, לְאָדָם
 תְּרַאשׁוֹן, וְכֵן לְכָל מִי שֶׁבָּא אַחֲרָיו שֶׁתַּטְּאוּ בְּמִקּוֹם
 זֶה.

הוֹלֵךְ אֶל דְּרוֹם וְסוּבֵב אֶל צָפוֹן, הֵינּוּ שְׁכָתוּב
 (דברים לג) מִימֵינוּ אֵשׁ דָּת לָמוֹ. יְמֵינוּ - זֶה
 דְּרוֹם. אֵשׁ דָּת - זֶה צָפוֹן. וְנִהּ כְּלוּל בְּזֶה.

סוּבֵב סוּבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ. פְּסוּק זֶה קָשָׁה. סוּבֵב
 סוּבֵב הַשָּׁמֶשׁ הָיָה לוֹ לְכַתֵּב, מָה זֶה הוֹלֵךְ
 הָרוּחַ? מִי רוּחַ זֶה? זֶהוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, שֶׁנִּקְרָא רוּחַ
 הַקְּדָשׁ. וְנִהּ (הוא) רוּחַ שֶׁהוֹלֵךְ וְסוּבֵב לְאוֹתָם שְׁנֵי
 צְדָדִים לְהַתְּחַבֵּר בְּגוּף, וְעַל זֶה כָּתוּב הָרוּחַ, אוֹתוֹ
 שְׁנוּדָע הַשָּׁמֶשׁ סִתָּם, שְׁנוּדָע (לְהַתְּחַבֵּר בְּגוּף שְׁחוּא הַשָּׁמֶשׁ, אוֹתוֹ
 שְׁנוּדָע) חֵלֶק יִשְׂרָאֵל.

וְעַל סְבִיבְתֵינוּ שָׁב הָרוּחַ. מִי זֶה סְבִיבְתֵינוּ? אֵלֹהֵי
הָאָבוֹת, שֵׁהֶם מְרַכְּבָה קְדוּשָׁה, וְהֵם שְׁלֹשָׁה,
וְדוֹד וְאַרְבָּעָה רוּחוֹת שֶׁהִתְחַבְּרוּ בָהֶם (ס"י וְנָהוּ רוּחַ
שֶׁהִתְחַבְּרָה בָהֶם) (וְדוֹד הוּא רוּחַ רַבִּיעִי שֶׁהִתְחַבְּרָה בָהֶם), תְּרֵי הֵם
מְרַכְּבָה קְדוּשָׁה שְׁלֵמָה. וְעַל זֶה כָּתוּב (תהלים קיח)
אֲבָן מֵאִסּוֹ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה.

מִשּׁוֹם שֶׁכָּל דְּבָרֵי שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ נִסְתָּרִים בְּכֵל
בְּחֻכְמָה, וְכֵל פְּנִים פְּנִימָה שֶׁל הַיֵּכֵל
הַקְּדוּשׁ, וּבְנֵי אָדָם לֹא מִסְתַּכְּלִים בָּהֶם, וְרוֹאִים
דְּבָרֵי בְּדַבְּרֵי אָדָם אַחֵר. אִם כֵּן, מֵהוּ הַשֵּׁבַח
לְשֵׁלֵמָה הַמְּלֶךְ בְּחֻכְמָתוֹ מִשְׁאָר בְּנֵי אָדָם? אֵלֹהֵי
וְדָאֵי כָּל דְּבָר וְדָבָר שֶׁל שְׁלֵמָה הַמְּלֶךְ נִסְתָּר
בְּחֻכְמָה.

פְּתַח וְאָמַר, (קהלת ז) מוֹכַח חֻכְמָה עִם נִחְלָה וְיִתָּר
לְרֹאֵי הַשְּׁמַשׁ. אִם לֹא הִתְנַלְּחָה דְּבָר זֶה, לֹא
(שְׁמַעְנוּ וְלֹא) יִדְעֵנוּ מָה אָמַר. מוֹכַח חֻכְמָה - זוּהִי
חֻכְמָה שֶׁהִיא תַּחַת הַשְּׁמַשׁ, (לכפא) כִּפְסָא מִתְקַנְתָּ לּוֹ.

מוֹבָה חֲכָמָה עִם נִחְלָה, יָפָה וְנָאָה כְּשֶׁהִיא שׁוֹרָה
עִם יִשְׂרָאֵל, שֵׁהֶם נִחְלָתָה וְחִלְקָה לְהִתְקַשֵּׁר בָּהּ.

אָבֵל שָׁבַח יוֹתֵר לְרֵאֵי הַשָּׁמֶשׁ, לְאוֹתָם שְׁוֹכוֹ
לְהִתְחַבֵּר בַּשָּׁמֶשׁ וּלְהִתְקַשֵּׁר בּוֹ, שְׁחֵרֵי
אֲחוּזוֹ בְּעֵץ הַחַיִּים, וּמִי שְׁאוּחִזוֹ בּוֹ, אוֹחִזוֹ כִּכְלָל,
בְּחַיֵּי הָעוֹלָם תָּזָה וּבְחַיֵּי הָעוֹלָם תִּבָּא. וְזֶהוּ
שְׁכָתוֹב (שם) וַיִּתְרוֹן דַּעַת הַחֲכָמָה תִּתְיָה בְּעַלְיָהּ.
מַה זֶה וַיִּתְרוֹן דַּעַת? זֶה עֵץ הַחַיִּים. יִתְרוֹנוֹ מֵהוּ?
הַחֲכָמָה וַדַּאי, שְׁחֵרֵי תוֹרָה יוֹצֵאת מִחֲכָמָה
עַלְיוֹנָה.

עוֹד מוֹבָה חֲכָמָה עִם נִחְלָה - מוֹבָה חֲכָמָה
וַדַּאי עִם נִחְלָה, זֶה צְדִיק הָעוֹלָם שֶׁהוּא
אוֹר הַשָּׁמֶשׁ, שְׁחֵרֵי שְׁתֵּי דְרָגוֹת אֵלוֹ יוֹשְׁבוֹת
כְּאַחַד, וְזֶהוּ יִפְיֵן, אָבֵל וַיִּתֵּר לְרֵאֵי הַשָּׁמֶשׁ,
לְאוֹתָם שְׁנֵאֲחֻזִים בַּשָּׁמֶשׁ, חוֹק הַכֹּל, שָׁבַח הַכֹּל.

וְזֶהוּ דַעַת, עֵץ הַחַיִּים, וְחֵרֵי פִרְשׁוֹהוּ, (מִשְׁלֵי יט)
כִּלְאֵי דַעַת נִפְשׁ לֹא מוֹב. אֵיזוֹ נִפְשׁ? זֶה
נִפְשׁ מוֹבָה שֶׁל דוֹד הַמְּלָךְ, וְזוֹ הַחֲכָמָה שְׁאֵמְרָנוּ.

ומשום זה יתרון דעת החכמה, שמשם נשרש עין
 וננטע לכל הצדדים, וכן לכל אלו שאחוזים בעין
 הנה. ועל זה שלמה המלך לא נמצא אלא
 באותה דרגה שלו, ומשם ידע הכל, והנה אומר:
 עוד ראיתי תחת השמש, ושכתי וראיתי וגו'. וכן
 בלם. אשרי אותם צדיקים שמשתדלים בתורה
 ויודעים דרכי המלך הקדוש ונסתרות עליונים
 שגנוזים בתורה, שכתוב (הושע יד) כי ישרים דרכי
 ה' וגו'.

יאסף אהרן אל עמיו וגו'. רבי חניא פתח, (קהלת
 ה) ושבת אני את המתים שפבר מתו וגו'.
 פסוק זה נאמר ופרשוהו. בא וראה, כל מעשי
 הקדוש פרוד הוא בדין ואמת, ואין מי שיקשה
 בנגדו וימחה בידו ויאמר לו מה אתה עושה,
 וכרצונו עושה הכל.

ושבת אני ^(דף קפב ע"ב) את המתים. וכי שלמה המלך
 משבת את המתים יותר מתחיים? ודרי
 לא נקרא חי אלא מי שהוא בדרך אמת בעולם

הוּזָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל-ב כג) וּבְנִיתָהּ בֶן יְהוּדָע בֶּן
 אִישׁ חַי, וְהָרִי פִרְשׁוּהוּ הַחֲבָרִים, וְרָשַׁע שָׁלַא הוֹלֵךְ
 בְּדַרְדָּר אֶמֶת נִקְרָא מֵת, וְהוּא מְשַׁבַּח אֶת הַמֵּתִים
 מֵהַחַיִּים?

אֵלֶּא וְדַאי כָּל דְּבָרֵי שְׁלֵמָה הַמְּלֵךְ בְּחֻכְמָה נֶאֱמָרוּ,
 וְהָרִי נִתְבָּאָר. וְשַׁבַּח אֲנִי אֶת הַמֵּתִים, אֵלֹו
 לֹא כְּתוּב יוֹתֵר, הֵייתִי אוֹמֵר כֹּךְ. אֲבָל כִּיּוֹן שְׁכָתוּב
 שְׁכָבָר מֵתוֹ, נִמְצָא דְבָר אַחַר בְּחֻכְמָה. שְׁכָבָר מֵתוֹ
 - זְמַן אַחַר הַסְּתַלְקוֹ מֵהָעוֹלָם, וְהַתְּתַקְנוֹ בְּעֶפְרָה,

(שְׁחַדְמֵן הַמְּמַנָּה עֲלָיו וּמֵת בְּחַי עוֹלָם בְּדֵי שְׁתִּיתְתַּקֵּן (שְׁחַדְמֵן עֲלָיו וְשָׁב בְּעוֹלָם הַזֶּה
 בְּדֵי שְׁתִּיתְתַּקֵּן) (הַמְּמַנָּה עֲלָיו וּמֵת בְּעוֹלָם הַזֶּה וְנִתְקַן בְּעֶפְרָה בְּדֵי שְׁתִּיתְתַּקֵּן בְּמִקוֹם
 שְׁשִׁשְׁלָם זְמַנּוֹ - מֵת הוּא וְדַאי, זֶהוּ שְׁבַח מִשְׁאָר מֵתֵי הָעוֹלָם. אִם תֵּאמַר לֹא יְדוֹן
 פֶּעַם אַחֲרֵת בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, הָרִי כְּתוּב לֹא תְקוּם וְגו') לֹא אַחַר שְׁשִׁשְׁלָם זְמַנּוֹ - מֵת,
 וְדַאי הוּא שְׁבַח מִשְׁאָר מֵתֵי הָעוֹלָם. אִם תֵּאמַר לֹא יְדוֹן פֶּעַם אַחֲרֵת בְּאוֹתוֹ עוֹלָם,
 שְׁכָתוּב לֹא תְקוּם פֶּעַמִּים אֶרְחָה) כָּל שְׁכֵן שְׁוִיָּה קַבֵּל עֲנֵשׁ פֶּעַם
 וּפֶעַמִּים, וְזֶה וְדַאי מְקוּמוֹ נִתְקַן בְּשַׁבַּח יוֹתֵר
 מֵאוֹתָם חַיִּים שְׁעַדְיָן לֹא קַבְּלוּ עֲנֵשׁ.

וְעַל זֶה כָּתוּב וְשַׁבַּח אֲנִי אֶת הַמִּתִּים שְׁכָבָר מִתּוֹ,
 דִּוְקָא. אֵלֶּה אוֹתָם חַיִּים, וְנִקְרָאִים מִתִּים. מָה
 הַטַּעַם נִקְרָאִים מִתִּים? מִשּׁוּם שְׁתַּרְי טַעְמוֹ טַעַם
 הַמְּוֹת. וְאַף עַל נֶב שְׁעוֹמְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, הֵם
 מִתִּים, וּמִבֵּין הַמִּתִּים תּוֹרוֹ, וְעוֹד עַל מַעֲשִׂים
 רֵאשׁוּנִים עוֹמְדִים לְתַקּוֹן, וְנִקְרָאִים מִתִּים. מִן
 חַיִּים אֲשֶׁר הִמָּה חַיִּים - שְׁעוֹד לֹא טַעְמוֹ טַעַם
 מְוֹת וְלֹא קִבְלוּ עֲנָשָׁם, וְלֹא יוֹדְעִים אִם וּכְבָּאִים
 בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם וְאִם לֹא.

בֹּא וּרְאֵה, צְדִיקִים שְׂזוּכִים לְהִתְקַשֵּׁר בְּצִרּוֹר
 חַיִּים, הֵם וּכְבָּאִים לְרֵאוֹת בְּכְבוֹד הַמְּלֶךְ
 הָעֲלִיּוֹן הַקָּדוֹשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים כז) לְחַזוֹת
 בְּנַעַם ה' וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ. וְאוֹתָם מְדוּרִיָּהֶם יוֹתֵר
 וְעֲלִיּוֹן מִכָּל אוֹתָם מְלֶאכִים קְדוֹשִׁים וְכָל
 דְּרָגוֹתֵיהֶם. שְׁתַּרְי אוֹתוֹ מְקוֹם (סְדוּה) עֲלִיּוֹן לֹא
 זוּכִים עֲלִיּוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים לְרֵאוֹתוֹ. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב
 (ישעיה סד) עֵינַי לֹא רָאִיתָה אֱלֹהִים זוּלָתָךְ וְגו'.

וְאוֹתָם שְׁלֹא זֹכִים לְעֹלוֹת כָּל כֶּף בְּאוֹתָם אֱלֹהִים,
 (מקום יש וכו') מְקוֹמוֹת יֵשׁ לָהֶם לְמִטָּה בְּפִי
 דְרָכֵיהֶם, וְאֵלֶּה לֹא זֹכִים לְאוֹתוֹ מְקוֹם וְלִרְאוֹת
 בְּפִי שְׂרוּאִים אֵלֹהֵי שְׁלֹמֶעֱלָה, וְאֵלֶּה עוֹמְדִים בְּקִיּוֹם
 שֶׁל עֵדֶן תְּחִתּוֹן וְלֹא יוֹתֵר. וְאִם תֹּאמַר, מַה זֶה
 עֵדֶן תְּחִתּוֹן? אֵלֶּה זֶה עֵדֶן שֶׁנִּקְרָא חֲכָמָה תְּחִתּוֹנָה,
 וְזֶה עוֹמֵד עַל גֵּן שֶׁבְּאֶרֶץ, וְהַשְּׂנֵחַת עֵדֶן זֶה עָלָיו (וְלֹא
 יוֹתֵר), וְאֵלֶּה עוֹמְדִים בְּגֵן זֶה וְנִהְנִים מֵעֵדֶן זֶה.

מַה בֵּין עֵדֶן תְּחִתּוֹן לְעֵלְיוֹן? (קהלת ב) בִּיתְרוֹן הָאוֹר
 מִן תְּחִשָּׁף. עֵדֶן תְּחִתּוֹן נִקְרָא עֵדֶן נִקְבָּה, עֵדֶן
 עֵלְיוֹן נִקְרָא עֵדֶן זָכָר, עָלָיו כָּתוּב עֵין לֹא רָאָתָה
 אֱלֹהִים זוֹלָתָהּ. עֵדֶן תְּחִתּוֹן זֶה נִקְרָא גֵן לְעֵדֶן
 שְׁלֹמֶעֱלָה, וְגֵן זֶה נִקְרָא עֵדֶן לְגֵן שְׁלֹמֶטָה. וְאֵלֶּה
 שְׁנַמְצָאִים בְּגֵן תְּחִתּוֹן נִהְנִים מִהָעֵדֶן הַזֶּה שֶׁעֲלִיָּהֶם
 בְּכָל שַׁבָּת וְשַׁבָּת וּבְכָל חֹדֶשׁ וְחֹדֶשׁ. וְהוּא שְׁכָתוּב
 (ישעיה סו) וְהָיָה מִדֵּי חֹדֶשׁ בְּחֹדְשׁוֹ וּמִדֵּי שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ.

וְעַל אֱלֹהֵי אֱמֵר שְׁלֹמָה, מִן תְּחִיִּים אֲשֶׁר הִפָּתָה תַּיִם
 עֲדָנָה. שְׁחֲרֵי אֱלֹהֵי בְּדִרְגָּה עֲלִיּוֹנָה יוֹתֵר מֵהֶם.

מי אלו? אלו שִׁכְבָּר מֵתוּ וְקִבְלוּ עֲנֵשׁ פְּעָמִים,
 וְאַלֶּה נִקְרָאִים כֶּסֶף מְזֻקָּה, שְׁנֵכְנֵם לְאִשׁ פְּעָמִים
 וְשָׁנִים, וְיֹצֵא מִמֶּנּוּ זֶהָמָא, וְהִתְפָּרַר וְהִתְנַקָּה. וְטוֹב
 מִשְׁנִיָּהֶם אֵת אֲשֶׁר עָרֵן לֹא הָיָה - אוֹתָהּ רוּחַ
 שְׁעוּמָדָת לְמַעְלָה וְהִתְעַכְבָּה לְרֵדָת לְמַטָּה, שְׁחָרִי
 עוֹמֵד בְּעַמְדוֹ וְאִין לוֹ לְקַבֵּל עֲנֵשׁ, וְיֵישׁ לוֹ מְזוּזָן
 מֵאוֹתוֹ מְזוּזָן (דף קפג ע"א) עֲלִיזָן שְׁלִמְעָלָה לְמַעְלָה.

טוֹב מִכֶּלָּם מִי שְׁלֹא הִתְפָּרַשׁ וְלֹא הִתְנַלָּה וְכָל
 דְּבָרָיו בְּנִסְתָּר הֵם, זְהוּ וּפְאִי חֲסִיד שְׁשָׁמֵר
 מִצְוֹת הַתּוֹרָה וְקִיָּמָן, וְהִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה יוֹמָם
 וְלַיְלָה. זֶה נֶאֱחָז וְנִהְיָה בְּרֵדָה עֲלִיזָה עַל כָּל שְׂאֵר
 בְּנֵי אָדָם, וְכֶלָּם נֶאֱחָזִים (נְבוּיִם) מִחֲפָתוֹ.

בֵּיא וּרְאֵה, בְּשַׁעַה שְׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה
 יֵאָסֵף אֶתְרָן אֶל עַמּוּי, נִחְלֵשׁ כַּחוּ, וְיִדַע
 שְׁנֵשְׁבָרָה זְרוּעוֹ הִימְנִית, וְהִזְדַּעְזַע כָּל גּוֹפּוֹ. בִּיזָן
 שְׁאָמַר קַח אֶת אֶתְרָן וְאֶת אֶלְעָזָר בְּנֵי, אָמַר לוֹ
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מֹשֶׁה, תְּרִי זְרוּעַ אֶתְרָת הַלְוִיֹּתִי
 לְךָ (וּמְנִיתִי לְךָ), וְהִפְשַׁט אֶת אֶתְרָן וְגו', וְאֶתְרָן יֵאָסֵף,

הָרִי אֶלְעֶזֶר יִהְיֶה אֶצְלְךָ בְּזִמְנֵי (מ"ז) זֶה תַּחַת אָבִיו.
וְעַם כָּל זֶה לֹא הַשְּׁלִים מְקוֹם בְּאוֹתוֹ זְמַן כְּאָבִיו,
שֶׁהָרִי עֲנִי הַכְּבוֹד הַסְּתֻלְקוֹ, וְלֹא חָזְרוּ אֵלָּא בְּזֻכוֹת
מִשָּׁה, וְלֹא בְּזֻכוֹת אֶלְעֶזֶר.

וַיַּעַשׂ מִשָּׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה וְגו'. לָמָּה לְעִינֵי כָּל
הָעֵדָה? אֵלָּא מִשּׁוֹם שְׂאֵהֲרֹן הָיָה אֶהוּב
הָעַם יוֹתֵר מִהַכֹּל, וְלֹא יֵאמְרוּ שְׂוֵה נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי
מִשָּׁה. וּמִשָּׁה מְשַׁךְ לְאֵהֲרֹן בְּדַבָּרִים עַד שֶׁעָלוּ לָהֶר, וְכָל
יִשְׂרָאֵל הָיוּ רוֹאִים בְּשַׁעֲהָ שֶׁהַפְּשִׁיט מִשָּׁה
לְבוּשֵׁי אֵהֲרֹן וְהַלְבִּישָׁם לְאֶלְעֶזֶר.

מָה הַטַּעַם מִשָּׁה (וּלְאֵהֲרֹן)? אֵלָּא מִשָּׁה הַלְבִּישָׁם אֶת
אֵהֲרֹן כְּשֶׁעָלָה לְכַהֲנֵת, וְהוּ שְׂכַתוֹב וַיִּלְבַּשׁ
מִשָּׁה אֶת אֵהֲרֹן אֶת בְּגָדָיו, וְכַתוֹב (וַיִּקְרָא ה) וַיִּלְבַּשׁ
אֹתוֹ אֶת הַמְּעִיל. כָּעֵת מִשָּׁה הוֹרִיד מִמֶּנּוּ מָה שֶׁנִּתֵּן
לוֹ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוֹרִיד מִמֶּנּוּ מָה שֶׁנִּתֵּן לוֹ,
וּשְׂנִיָּהֶם הַפְּשִׁיטוּ אֶת אֵהֲרֹן מִהַכֹּל, וּמִשָּׁה הוֹרִיד
מִבְּחוּץ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִבְּפָנִים. וְעַד שֶׁמִּשָּׁה

הוֹרִידָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הוֹרִיד. אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ
שֶׁל מִשָּׁחָה.

אֲשֶׁרֵי חֶלְקָם שֶׁל הַצְּדִיקִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
רוֹצֵה בְּכַבּוֹדָם. הַתְּקִיץ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְאַהֲרֹן מִשָּׁחָה וּמְנוֹרַת זָהָב שֶׁמְאַיֶּרְהָ. וּמִשָּׁלוֹ לָקַחְתָּ,
מֵאוֹתָהּ מְנוֹרָה שֶׁהִדְלִיק בְּכָל יוֹם פְּעֻמִּים, וְנִסְתָּם
פִּי הַמְּעַרָה וַיִּרְדּוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, פִּי הַמְּעַרָה הָיָה פְּתוּחַ, שָׁכַל
יִשְׂרָאֵל רָאוּ אֶת אַהֲרֹן שׁוֹכֵב וְנִרְ הַמְּנוֹרָה
דוֹלֵק לְפָנָיו, וּמִשָּׁתוֹ יוֹצֵאת וְנִבְנָסֶת, וְעֵנָן אֶחָד
עוֹמֵד עָלָיו. וְאִזּוֹ יָדְעוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁתְּרֵי מֵת אַהֲרֹן,
וְרָאוּ שֶׁתְּרֵי הַסֵּתֵלְקוֹ עֵנְנֵי הַכְּבוֹד. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
וַיִּרְאוּ כָּל הָעֵדָה כִּי גִוַע אַהֲרֹן וְגו', וְתְרֵי פִרְשׁוּתָהּ.
וְעַל זֶה כָּבוֹ לְאַהֲרֹן כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, גְּבָרִים וְנָשִׁים
וְטָף, שֶׁתְּרֵי אֶחָד מִכֻּלָּם הָיָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, שְׁלֵשֶׁת אֲחִים עֲלִיזִים קְדוֹשִׁים
אֵלוֹ לָמָּה לֹא נִקְבְּרוּ בְּמָקוֹם אֶחָד, וְהַאִיבָרִים
הַתְּפִזָּרוּ, אֶחָד כָּאֵן וְאֶחָד כָּאֵן וְאֶחָד בְּמָקוֹם אֶחָד?

אֵלָא יֵשׁ אֹמְרִים, בְּמָקוֹם שְׁצַרִּיכִים יִשְׂרָאֵל
 לְהַסְתֵּכֵן בּוֹ, מֵת כָּל אֶחָד וְאַחַד, בְּשָׂבִיל לְהִגֵּן
 עֲלֵיהֶם, וְנִצְלוּ. אֲבָל כָּל אֶחָד וְאַחַד מֵת בְּרֵאוּי
 עֲלֵיהֶם. מְרִים בְּקִדְשׁ, בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם. אַחֲרָן לְצַד
 יָמִין. מִשָּׁה בְּרֵאוּי לוֹ. אָחִזוּ אֹתוֹ הָרָה לְהַר אֶחָרָן,
 וּכְנִס לְקַבֹּרֶת מְרִים לְגַבֵּי אֹתוֹ הָהָר, אָחִזוּ לְשָׁנֵי
 צָדָדִים. וְעַל זֶה נִקְרָא (דברים לב) הָרָה הָעֹבְרִים, שְׁשָׁנֵי
 צָדֵי הָהָר שְׁעוֹבְרִים, וְאָחִזוּ לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה.

אֲשֶׁרֵי חֶלֶק הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם תְּהִה וּבְעוֹלָם הַבָּא.
 וְאִם עַל גַּב שָׁהֶם בְּמָקוֹם אַחֵר, בְּעוֹלָם
 אַחֵר עֲלִיוֹן, וְכוּתָם עוֹמְדֵת בְּעוֹלָם תְּהִה לְדוֹרֵי
 דוֹרוֹת. וּבְשָׁעָה שִׁישְׂרָאֵל חוֹזְרִים בְּתַשׁוּבָה לְפָנֵי
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְגִזְרָה נִגְזְרֶת עֲלֵיהֶם, אִזּוּ קוֹרָא
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצְדִיקִים שְׁעוֹמְדִים לְפָנָיו
 לְמַעַלָּה וּמִזְדִּיעַ לָהֶם, וְהֵם מִבְּטָלִים אֹתָהּ גִּזְרָה,
 וְחָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יִשְׂרָאֵל. אֲשֶׁרֵי
 הַצְּדִיקִים, שְׁעֲלֵיהֶם בְּתוֹב (ישעיה נח) וְנִחַדְתָּ ה' תִּמְדֵּד
 וְגו'.

וַיִּדְבֹר הָעַם בְּאֱלֹהִים וּבַמִּשָּׁה וְגו'. פָּרָשָׁה זוֹ
בְּמָקוֹם אַחֵר עָלְתָה עִם אוֹתָם מִי מְרִיבָה
שֶׁל מִשָּׁה וְאַחֲרָיָהּ.

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (אסתר ה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי ^{(דף קפג}
^{ע"ב)} וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוֹת וְגו'. מְגִלַּת אֶסְתֵּר
בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ נֶאֱמָרָה, וּמִשׁוֹם זֶה כְּתוּבָה בֵּין
הַכְּתוּבִים. וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁנִּחְלָשׁ כַּח הַגּוֹף,
וְהָרִי קָיָם בְּרוּחַ בְּלֹא גּוֹף, אִזּוֹ - וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר
מְלָכוֹת. אִיזוֹ מְלָכוֹת? אִם תֹּאמַר בְּלִבוֹשׁ כְּבוֹד
וְאַרְגָּמָן, הֲרִי לֹא כֹךָ נִקְרָא. אֵלֶּא וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר
מְלָכוֹת, שֶׁהִתְלַבְּשָׁה בְּמְלָכוֹת עֲלִיוֹנָה קְדוּשָׁה,
וַדַּאי לְבִשָּׂה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ.

מָה הַטַּעַם זָכַרְתָּה לְמָקוֹם זֶה? מִשׁוֹם שֶׁשְּׂמָרָה פִּיהָ
שֶׁלֹּא לְהִרְאוֹת דְּבָר. זֶהוּ שְׂפָתַיִב (אסתר ב) אִין
אֶסְתֵּר מִנְּדַת מוֹלְדָתָהּ. וְלִמְדָנוּ, כֹּל מִי שֶׁשׁוֹמֵר פִּיו
וְלִשׁוֹנוֹ, זוֹכֵה לְהִתְלַבֵּשׁ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ. וְכֹל מִי
שֶׁסּוֹמֵחַ פִּיו לְדַבֵּר רָע, הֲרִי וַדַּאי אֵתוֹ דְּבַר רָע

עָלְיוֹ. (וְאִם לֹא) הֲרֵי נְנָעִים אִו צָרַעַת שְׂשׂוּרְפִים כְּנִחְשׁ
עָלְיוֹ, וְהֲרֵי פִרְשׁוּהוּ.

וַיִּדְבֹר הָעַם בְּאַלְהֵים וּבְמִשְׁתֵּה, שְׂאֲמָרוּ דָבָר רָע
בְּקִדּוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּבְתַרְגּוּמוֹ - וְעַם מִשְׁתֵּה
נִצּוּ. לָמָּה הִעֲלִיתֵנוּ, שָׁמּוּ כָּל הַפְּנִים שְׂוֹת, בְּגִלְלָה
זֶה הַזֶּה מְנוּ לָהֶם נְחָשִׁים, שְׂשׂוּרְפִים אֹתָם כְּאִשׁ
וּמְכַנְיָסִים אִשׁ לְמַעֲיָהֶם וְנוֹפְלִים מִתִּים, כְּמוֹ
שְׂנֵאֲמַר וַיִּשְׁלַח ה' בָּעַם אֶת הַנְּחָשִׁים הַשָּׂרְפִים.

רַבִּי חֲזִיא אָמַר, נְחָשִׁים הָיוּ בָּאִים, מְלַחְשִׁים
בְּפִיהֶם, וְנוֹשְׁכִים וּמִתִּים. מַה מְלַחְשִׁים?
כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (קהלת י) אִם יִשְׁדֵּךְ הַנְּחָשׁ בְּלוֹא לְחֵשׁ. אִשׁ
הָיוּ מְלַחְטִים בְּפִיהֶם, וְנוֹשְׁכִים וְזוֹרְקִים בָּהֶם אִשׁ,
וּמַעֲיָהֶם יוֹקְדִים וּמִתִּים. וְהֲרֵי דְבָרִים אֵלּוֹ עָלוּ
לְמָקוֹם אַחֵר.

וּמִשְׁתֵּה בְּאֶרֶה הוּא הַבְּיָר. מַה שְׂוֹנָה שְׂפָאֵן בְּאֶרֶה
וְאַחַר כֵּן בְּיָר? אֵלּוֹ בְּאֶרֶה, לְאַחַר
שְׂמִתְכַנְסִים הַמִּים לְתוֹךְ הַיָּם וַיִּזְרְדִים לְמִשְׁתֵּה. בְּיָר,
בְּשַׁעָה שְׂיִצְחָק מְמִילָא אֹתָם. הוּא הַבְּיָר, הוּא

כְּתוּב, וְסוּד זֶה כְּמוֹ שְׂפָתוֹב (במדבר יח) וְעֵבֶד הַלְוִי
הוּא.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, בְּכָל מְקוֹם הוּא, וְקוֹרְאִים הִיא -
זָכַר וְנִקְבָּה בְּאֶחָד. וּבְכָל עֲלִיּוֹן - ה' נִקְבָּה, ו'
זָכַר, א' בְּלֵל הַכֹּל, שְׁהָרִי א' בְּשִׁלְמוֹת שׁוֹרָה.
אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל. אֵף עַל גַּב שְׁהֵם לְמִטָּה, הֵם
אֲחוּזִים בְּכָל הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַכֹּל, וּמִשׁוּם זֶה כְּתוּב
(תהלים ק) הוּא עֲשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ, בְּאֶלֶף כְּתוּב. כְּלֵל
שֶׁל ו"ה, וְא' שְׂפוּלֵל הַכֹּל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, רוּחַ הַמַּיִם זוּהִי רוּחַ הַקְּדוֹשׁ
שֶׁנִּשְׁבָּה בַּהֲתַחֲלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שיר השירים ד)
הַפִּיחִי גְנִי. אַחֲרַי כֶּף נוּזְלִים מִיָּם לְמִלָּא אוֹתָהּ (בְּלָה),
זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים קמז) יֵשֵׁב רוּחוֹ יוֹלוּ מַיִם. יֵשֵׁב רוּחוֹ
בַּהֲתַחֲלָה, וְאַחֲרַי כֶּף יוֹלוּ מַיִם. וְעַד שֶׁלֹּא נוֹשְׁבַת
רוּחַ זוּ, לֹא נוּזְלִים מַיִם. מַה בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ?
מִשְׁמִיעַ שְׁעָרָיָהּ בְּכָל לְעוֹרֵר הַדְּבָר, בְּמַעֲשֵׂה אוֹ
בְּדָבָר, אוֹ לְהִרְאוֹת בְּמִרְאֵה הַמַּעֲשֵׂה. וְכֵאן, עַד

שְׁרוּחַ לֹא נוֹשָׁבֶת, לֹא נוֹזְלִים אֵלֶיהָ מִיָּם לְגַבִּי
אוֹתָהּ הַרוּחַ.

הוּא הַבַּיִת, קוֹרְאִים הֵיא הַבַּיִת. מַה שְׁוֹנָה
שְׂבִיחַתְחֵלָה בַּבַּיִת וְכַאֲנִי בַּבַּיִת? אֵלֶּי
בְּהַתְחֵלָה נִקְבָּה לְבִדָּה, וְכַעֲתָּה שְׂאֵמֵר הוּא - כָּלֵל
שֶׁל זָכָר וְנִקְבָּה - נִקְרָא בַּבַּיִת. וְכַמְקוֹם שְׂנַמְצָא
זָכָר, אֶפְלוּ (מַצָּה) מִלָּה נִקְבָּה, נִקְרָא זָכָר לְכָל.

אֲשֶׁר אָמַר ה' לְמַעַשֵׂה אִסוּף אֶת הָעָם, מִשּׁוּם שְׂבִיחַת
זוֹ לֹא זוּחָה (בַּבַּיִת) מֵהֶם. וְאִם תֵּאמַר, אֵיךְ יִכְלוּ
לְשֹׂאֵב מִמֶּנָּה כֵּלָם? אֵלֶּי הוּא מוֹצֵיא לְשֵׁלֶשָׁה
עֲשָׂר נְחָלִים, וְהַמַּעֲזֵן מִתְמַלֵּא וַיּוֹצֵא לְכָל הַצְּדָדִים,
וְאִזּוֹ הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּשַׁעַת שְׂחֻזָּנִים וְרוֹצִים מִיָּם,
עוֹמְדִים עָלֶיהָ וְאוֹמְרִים שִׁירָה. וְמַה אוֹמְרִים? עָלֵי
בַּיִת. הַעֲלֵי מִימִיךָ לְהוֹצִיא מִיָּם לְכָל וְלְהִיּוֹת
מִשְׁקִים מִמֶּנָּה. וְכֵן אוֹמְרִים שְׂבִיחַת שֶׁל בַּיִת זֹאת,
בַּיִת תְּפֹרוּת שְׂרִים וְגו'. דְּבַר אֶמֶת הָיוּ אוֹמְרִים,
וְכַךְ הוּא.

מכאן למדנו (בא ראה), כל מי שרוצה לעזור דברים של מעלה, בין במעשה בין בדבור - אם אותו מעשה או אותו דבור לא נעשה פראוי, לא מעורר דבר. כל בני העולם הולכים לעזור בבית הכנסת דבר שלמעלה, אבל מעשים אלו שיודעים לעורר, ותקדוש פרוץ הוא קרוב לכל היודעים לקרא לו ולעזור הדבר פראוי. אבל אם לא יודעים לקרא לו, הוא אינו קרוב, שפתוב (שם קמה) קרוב ה' לכל קראיו וגו'. מה זה פאמת? שיודעים לעזור דבר אמת פראוי, וכן בכל.

גם כאן היו ישראל אומרים דבורים אלה, דברי אמת, כדי לעזור (דף קפד ע"א) באר הזאת ולהשקותם לישראל, ועד שאומרים מלים אלו, לא מתעוררת. וכן אפלו באותם מבשפי העולם שמשתמשים במינים רעים, עד שעושים מעשיהם של אמת אליהם - אם לא אומרים דברי אמת בשביל להמשיך אותם בגוונים אלו שרוצים, לא מתעוררים לגביהם. ואפלו שצווחים כל היום

בְּדַבָּרִים אַחֲרֵים אִוּ בְּמַעֲשֵׂה אַחֵר, לֹא מוֹשְׁכִים
 אֹתָם אֲלֵיהֶם לְעוֹלָמִים וְלֹא מִתְעוֹרְרִים אֲלֵיהֶם.

פלא וּרְאֵה, פְּתוּב (מלכים-א יח) וַיִּקְרָאוּ בְּשֵׁם הַפֶּעַל
 וְגו'. מָה הַפִּעֵם? אַחֵר, שְׂאִין רְשׁוֹת פְּאוֹתוֹ
 בַּעַל בְּוֵת. וְעוֹד, שְׁהַדְּבָרִים לֹא מְכַשְּׂרִים בִּינֵיהֶם,
 וְהַשְּׂפִיחַם הַקְּדוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא מֵהֶם. זֶהוּ שְׂכָתוּב (שם)
 וְאַתָּה הַסִּבֵּת אֶת לְבָבְךָ אַחֲרֵנִית. אֲשַׁרְיָהֶם הַצְּדִיקִים
 שְׂיִוְדָעִים לְקָרֵא לְרַבּוֹנָם פְּרָאוֹי.

אמר רַבִּי שְׂמַעוֹן, כָּאֵן צְרִיךְ לְגַלּוֹת דְּבָר. **פלא**
 וּרְאֵה, כָּל מִי שְׂיִוְדָע לְסִדְר מַעֲשֵׂה פְּרָאוֹי
 וְלְסִדְר דְּבָרִים כְּרָאוֹי, זֶה כְּוִדָּי מְעוֹרֵר אֶת הַקְּדוֹשׁ
 פְּרוּךְ הוּא לְהַמְשִׁיךְ דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים שְׂמְכַשְּׂרִים. (וְאֵם
 לֹא, לֹא יִבְשֵׁר לָהֶם). וְלֹא הַכָּשֵׁר לָהֶם. אִם כֵּן, כָּל הָעוֹלָם
 יוֹדָעִים לְסִדְר מַעֲשֵׂה וְלְסִדְר דְּבָרִים, מַה חֲשִׁיבוֹת
 הַצְּדִיקִים שְׂיִוְדָעִים עַקֵּר הַדְּבָר וְהַמַּעֲשֵׂה, וַיִּוְדָעִים
 לְבִוֵּן לֵב וְרָצוֹן יוֹתֵר מֵאֵלוֹ הָאַחֲרִים שְׂלֹא יוֹדָעִים
 כָּל כֵּן?

אֵלֶּה שְׁלֹא יוֹדְעִים עֵקֶר הַמַּעֲשֵׂה כָּל זֶה,
 אֵלֶּה סְדוּר בְּעֵלְמָא וְלֹא יוֹתֵר, מוֹשְׁכִים
 עֲלֵיהֶם מְשִׁיכוֹת שְׂאֵתֵר כְּתִפֵי הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ הוּא
 שְׁלֹא טָם בְּאִוִיר, שְׁהַשְׁנָחָה נִקְרָא.

וְאֵלֶּה שִׁיזְדְעִים וּמְכֹנִיִּים לֵב וְרָצוֹן, מוֹצִיאִים
 בְּרִכוֹת מִמְּקוֹם הַמַּחֲשָׁבָה, וְיוֹצִיאִים בְּכָל
 הַנְּזוּעִים וְהַשְׂרָשִׁים בְּדָרְךְ יִשְׂרָאֵל, כְּרֵאֵוִי, עַד
 שְׂמֵת־בְּרָכִים עֲלִיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים, וְשֵׁם הַקְּדוּשׁ
 מִתְּבַרְךְ עַל יָדֶם. אֲשֶׁרֵי חֲלָקָם, שְׁתֵּרֵי הַקְּדוּשׁ כְּרוּךְ
 הוּא קְרוֹב אֲלֵיהֶם וּמְזֻמָּן כְּנִגְדָם. בְּשַׁעַה שְׁקוֹרְאִים
 לוֹ הוּא מְזֻמָּן אֲלֵיהֶם. בְּשַׁעַה שְׁהֵם בְּצָרָה הוּא
 אֲצֵלָם. הוּא מְכַבֵּד אוֹתָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם
 הַבָּא. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (תהלים צא) כִּי בִי חָשַׁק וְאֶפְלָטָהוּ
 אֲשַׁנְּבֵהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי.

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אֶתוֹ וְגו'. רַבִּי
 יְהוּדָה פָּתַח, (משלי לא) לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ
 מִשְׁלָג כִּי כָּל בֵּיתָהּ לְבֶשׂ שָׁנִים. בֹּא וּרְאֵה, כְּנִסֵּת
 יִשְׂרָאֵל יוֹנְקֵת מִשְׁנֵי אֲדָדִים, כְּעֵת בְּרַחֲמִים, כְּעֵת

בְּדִין. בְּשֵׁרוּצָה לִינֵק בְּרַחֲמִים, נִמְצָא מָקוֹם
 לְהִתְיַשֵּׁב בוֹ. בְּשֵׁרוּצָה לִינֵק בְּדִין, מָקוֹם נִמְצָא
 לְהִתְיַשֵּׁב בוֹ וְלִשְׂרוֹת עָלָיו, שֶׁכֶּךָ הוּא בְּכָל מָקוֹם
 - לֹא שׁוֹרָה דָּבָר שְׁלִמְעָלָה עַד שֶׁנִּמְצָא מָקוֹם
 לִשְׂרוֹת עָלָיו. וְעַל כֵּן בְּנִסְת יִשְׂרָאֵל לֹא תִירָא
 לְבֵיתָהּ מִשְׁלָג, מָה תַּטְעֵם? מִשּׁוֹם שֶׁכָּל בֵּיתָהּ לְבַשׁ
 שָׁנִים, לֹא שׁוֹרָה זֶה אֶלָּא בְּזֹה, לְכֵן בְּאֶדָם וְאֶדָם
 בְּלָבָן, וְחֲרֵי פִרְשׁוּתָהּ. (פֵּא רָאָה, כְּתוּב)

וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אֵל תִּירָא אֹתוֹ (אֹתוֹ). שְׁנֵי אֹתוֹ
 יֵם שְׁלֵמִים בְּתוֹרָה בְּשְׁנֵי נוּי"ם, אַחֲדָ זֶה,
 וְאַחֲדָ - (דְּבָרִים כג) עַד דְּרֵשׁ אַחֲרָיָהּ אֹתוֹ (אֹתוֹ). מָה
 תַּטְעֵם? מִשּׁוֹם שֶׁהֵם אֹת מִמֶּשׁ. עַד דְּרֵשׁ אַחֲרָיָהּ
 (אַחֲרָיָהּ מִמֶּשׁ) אֹתוֹ (אֹתוֹ), שֶׁצָּרִיךְ לְפָרֵשׁ אֶת אֹתוֹ הָאֹת
 שֶׁל אֹתָהּ אֲבִדָה.

גַּם כֵּן אֹתוֹ תִּזְהָ, זֶה עוֹג שֶׁנִּדְבַּק בְּאַבְרָהָם,
 וּמֵאַנְשֵׁי בֵיתוֹ תִּזְהָ, וּכְשֶׁנִּמְוֹל אַבְרָהָם מָה
 כְּתוּב? (בְּרֵאשִׁית י"ו) וְכָל אַנְשֵׁי בֵיתוֹ וְגו'. זֶה עוֹג
 שֶׁנִּמְוֹל עִמּוֹ וְקִבֵּל אֹת תְּקַדּוּשׁ תִּזְהָ. כִּיּוֹן שֶׁרָאָה

עֹג שִׁישְׁרָאֵל מִתְקַרְבִּים אֵלָיו, אָמַר: הֲרִי וְדַאי אֲנִי
הַקְּדָמְתִי זְכוֹת שְׁעוֹמְדַת לָהֶם, וְזֶה שֵׁם לְמוֹלוֹ.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה פָּחַד מִשָּׂה, אִיךְ יָכוֹל לַעֲקֹר רִשָּׁם
שְׂרָשָׁם אֲבָרְהֶם? אָמַר, בְּוֵדַאי הִימִין שְׁלִי
מֵת, שְׁתֵּרִי הִימִין צְרִיךְ לָזֶה. אִם נֹאמַר הֲרִי אֶלְעָזֹר
- יְמִין הַלְּבָנָה הוּא וְלֹא יְמִינִי. וְהָאוֹת הַזֶּה לְיְמִין
הוּא, שְׂאֲבָרְהֶם הוּא לְיְמִין.

מִיָּד אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֵל תִּירָא אֶתֹ.
אֵל תִּירָא אֶת אוֹתוֹ הָאוֹת שְׁלוֹ, וְאֶפְלוֹ
לְיְמִין לֹא צְרִיךְ. כִּי בְיָדְךָ נָתַתִּי. שְׂמֵאלְךָ תַעֲקֹר
אוֹתוֹ מִהָעוֹלָם, שְׁתֵּרִי הוּא פָּנִים הָרִשָּׁם שְׁלוֹ, וְכִי
שְׂפּוֹנִים אוֹת זֹו רְאוּי לְהַעֲקֹר מִהָעוֹלָם, כָּל שְׂכֵן
שְׂמֵאל שְׁלָךְ, שְׁתֵּי אֵל יָדְךָ, ^(דף קפד ע"ב) יַעֲקֹר אוֹתוֹ
מִהָעוֹלָם, בְּגִלְלָה זֶה נַעֲקֹר מִהָעוֹלָם. וְאֶפְלוֹ שְׁהוּא
תַקְיֹף מִבְּנֵי הַגְּבוּרִים וְרָצָה לְהַשְׁמִיד אֶת יִשְׂרָאֵל,
נִפְל בְּיַדִּי מִשָּׂה וְהַשְׁמִד.

בְּגִלְלָה זֶה הַכֹּל הַשְׁמִידוֹ יִשְׂרָאֵל, בְּנִיו וְכָל עַמּוֹ וְכָל
אֲשֶׁר לוֹ, כָּמוֹ שְׂכָתוֹב וַיְכַוֵּן אֶתֹ וְאֶת בְּנֵיו

וְאֵת כָּל עַמּוֹ, וְכַתּוּב (דברים ב) וַיִּבֶן אֱתוֹ וְאֵת בְּנָו.
 בְּנֵי כַתּוּב, חֶסֶד יו"ד, וְקוֹרְאִים בְּנֵיו, וְהָרִי פִרְשׁוּהוּ
 הַחֲבֵרִים.

אֲשֶׁרִיחֵם יִשְׂרָאֵל שְׁמִי שֶׁהַנְּבִיא הָיָה בֵּינֵיהֶם,
 שֶׁבְּגִלְלוֹ עָשָׂה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 כָּל הָאֵתוֹ הַלְלוֹ, וּפִרְשׁוּתָּהּ. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא
 גִּזַּר בְּרִיתוֹ עִם שְׂאֵר הָעַמִּים לְהַתְּקַשֵּׁר בּוֹ, אֲלֵא עִם
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם בְּנֵי אֲבֹרָתָם, שְׁכַתּוּב בּוֹ (בראשית יז)
 וַיִּבֶן זֶרְעֶךָ אֶתְרִיךָ לְדוֹרָתָם לְבְרִית עוֹלָם. וְכַתּוּב
 (ישעיה נט) וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם אֲמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר
 עָלֶיךָ וְגו', לֹא יִמּוּשׁוּ מִפִּיךָ וְגו'. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם
 אָמֵן וְאָמֵן